

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012. Această traducere a fost efectuată cu sprijinul Fondului fiduciar pentru drepturile omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nu obligă Curtea. Pentru mai multe informații, a se vedea referințele cu privire la drepturile de autor de la sfârșitul prezentului document.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Notă informativă privind jurisprudența Curții nr. 123

Octombrie 2009

Micallef c. Maltei - 17056/06

Hotărâre din 15.10.2009 [MC]

Articolul 6

Procedură civilă

Articolul 6-1

Drepturi și obligații cu caracter civil

Procedura în ordonanță : *articolul 6 aplicabil*

Tribunal imparțial

Imposibilitate legislativă de a recuza un judecător din cauza legăturilor familiale cu avocatul uneia dintre părți: *violare*

Articolul 34

Victimă

Cerere introdusă de reclamant în numele surorii decedate în timp ce recursul său constituțional, privind violarea dreptului său la un proces echitabil, era pendinte: *calitatea de victimă recunoscută*

În fapt - Sora reclamantului a pierdut o procedură civilă care a fost examinată în fond în 1992. O somație/ordonanță a fost emisă în privința acesteia în 1985, în rezultatul căreia vecinul a intentat o acțiune asupra fondului. Reclamanta a contestat ordonanța în fața instanței, care a declarat-o nulă din cauză că a fost emisă cu încălcarea principiului contradictorialității. Această hotărâre a fost anulată în apel. În 1993, sora reclamantului a intentat o procedură constituțională, invocând că președintele Curții de Apel nu a dat dovadă de imparțialitate obiectivă din cauza legăturilor de rudenie cu avocatul părții adverse. În 2002, după decesul surorii, reclamantul a intervenit în procedură. În 2005,

recursul constituțional a fost respins. În 2006, reclamantul a depus o cerere la Curtea Europeană. Printr-o hotărâre din 15 ianuarie 2008 (a se vedea Nota informativă nr.104), o cameră a Curții a decis cu patru voturi contra trei asupra violării articolului 6 § 1 din Convenție din cauza lipsei de imparțialitate obiectivă a judecătorului de la Curtea de Apel.

În drept – a) *Excepții preliminare*: Guvernul pârât a contestat admisibilitatea cererii din trei motive. Acesta consideră în primul rând, că reclamantul nu are calitatea de victimă din cauza că nu a fost parte la procedură, al doilea pentru că reclamantul nu a epuizat căile de recurs interne și al treilea pentru că articolul 6 nu este aplicabil procedurii în ordonanță.

i. *Calitatea de victimă* - Victima directă a decedat în timpul procedurii constituționale, care a durat mai mult de zece ani în prima instanță și care trebuia să fie finalizată în scopul epuizării căilor de recurs interne. Instanțele constituționale nu au respins cererea de intervenție în procedură a reclamantului, în calitatea sa de frate și moștenitor al reclamantei și nici nu au refuzat să se pronunțe asupra recursului. În plus, reclamantul a trebuit să achite cheltuielile de judecată pentru procedura intentată de sora lui și poate, deci, fi considerat ca având interes patrimonial în rambursarea sumei respective. De asemenea, cauza ridică întrebări importante privind buna administrare a justiției și, prin urmare, se referă la o chestiune de interes general. Astfel, reclamantul are calitatea de victimă pentru a depune cererea spre examinare.

ii. *Epuizarea căilor de recurs interne* - La momentul faptelor, legislația malteză nu conținea nicio prevedere care să permită recuzarea judecătorului, invocând legătura sa de rudenie unchi-nepot cu un avocat. Prezentând această întrebare în fața instanțelor constituționale interne, care au respins excepția de neepuizare a căilor de recurs ordinare formulate de Guvern și care au examinat acest capăt de cerere în fond, reclamantul a utilizat căile de recurs normale care îi erau puse la dispoziție și care în substanță se refereau la faptele denunțate în fața Curții.

iii. *Aplicabilitatea articolului 6 § 1* - Procedura în ordonanță și cea care ulterior a constituit obiectul criticii privind lipsa de echitate, nu pot fi percepute ca distincte deoarece formează o singură procedură în raport cu fondul cererii. Deși procedurile preliminare nu relevă în mod normal de protecția articolului 6, Curtea observă că există un larg consens în cadrul statelor membre ale Consiliului Europei privind aplicabilitatea articolului 6 la măsurile provizorii, inclusiv și procedurilor în ordonanță. Aceeași este și poziția adoptată în jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene. În procedurile excesiv de lungi, decizia luată în cadrul unei proceduri în ordonanță deseori ține locul deciziei asupra fondului pentru o perioadă destul de lungă și chiar definitivă în cazuri excepționale. Rezultă că în multe cazuri, procedura provizorie și procedura asupra fondului se referă la aceleași „drepturi și obligații cu caracter civil” în sensul articolului 6 și produc aceleași efecte. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că nu mai este justificat să se considere în mod automat că procedurile în ordonanță nu sunt determinante pentru drepturi și/sau obligații cu caracter civil. Aceasta, de asemenea, nu este convinsă că deficiența unei asemenea proceduri poate fi în mod sigur remediată în cadrul procedurii asupra fondului, dat fiind faptul că orice prejudiciu suportat în această perioadă ar putea deveni ireversibil și șansele de a obține o reparare a prejudiciului minuscule, cu excepția posibil, a obținerii unei îndemnizații. Curtea consideră deci că urmează a fi modificată jurisprudența. Articolul 6 urmează să se aplice dacă dreptul în cauză atât în procedura asupra fondului, cât și în procedura în ordonanță este „cu caracter civil” în sensul articolului 6 și dacă măsura provizorie este determinantă pentru dreptul sau obligația cu caracter civil în cauză, indiferent de cât timp a fost în vigoare. Totuși, Curtea admite că în cazuri excepționale poate fi imposibil să se respecte toate

exigențele articolului 6. Astfel, în timp ce independența și imparțialitatea instanței sau a judecătorului în cauză constituie garanții inalienabile, care este indispensabil să fie respectate într-o asemenea procedură, alte garanții procedurale se pot aplica doar în măsura în care o permite natura și scopul procedurii provizorii respective. În speță, procedura asupra fondului se referea în substanță asupra utilizării de către vecini a dreptului de proprietate și, prin urmare, asupra unui drept cu caracter civil. Ordonanța avea scopul să soluționeze același drept ca și în cadrul procedurii de bază și era executorie imediat. Rezultă că articolul 6 este aplicabil.

Concluzie: excepțiile preliminare respinse (unsprezece voturi contra șase).

b) *Fondul:* În temeiul legislației malteze, așa cum exista la momentul faptelor, judecătorul nu avea în mod automat obligația să se desesizeze în cauzele în care imparțialitatea sa ar fi trezit îndoieli și partea la proces nu putea recuza judecătorul pe motiv că exista o legătură de rudenie între frați – fără a vorbi despre o legătură de rudenie unchi-nepot – între un judecător și avocatul părții adverse. De atunci, legislația malteză a fost modificată și permite recuzarea unui judecător invocând existența unei legături de frăție. În speță, Curtea consideră că relația de rudenie apropiată care unea avocatul părții adverse și președintele instanței, este suficientă pentru a justifica de o manieră obiectivă temerile privind lipsa de imparțialitate a completului de judecători.

Concluzie: violare (unsprezece voturi contra șase).

Articolul 41: Constatarea violării este suficientă în sine pentru prejudiciul moral invocat.

© **Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012**

Limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt engleza și franceza. Această traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului fiduciar pentru drepturile omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nu obligă Curtea, care, de altfel, nu își asumă răspunderea pentru calitatea acesteia. Traducerea poate fi descărcată din baza de date HUDOC a Curții Europene a Drepturilor Omului (<http://hudoc.echr.coe.int>) sau din oricare altă bază de date în care Curtea a făcut această traducere disponibilă. Poate fi reproducă în scop necomercial, cu condiția ca titlul cauzei să fie citat în întregime, împreună cu referirea la dreptul de autor menționat anterior la Fondul fiduciar pentru drepturile omului. Dacă intenționați să utilizați vreun fragment din această traducere în scop comercial, vă rugăm să contactați publishing@echr.coe.int.

© **Council of Europe/ European Court of Human Rights, 2012**

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has share it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© **Conseil de l'Europe/ Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2012**

Les langues officielles de la Cour Européenne des Droits de l'Homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits

de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>) où de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.